

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3393-17/page4>
2. Про затвердження Правил повітряних перевезень пасажирів і багажу: Наказ Мінінфраструктури від 30.11.2012 № 735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z2219-12/page3>

УДК 347.826 (043.2)

Миронець О. М., старший викладач,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Васильченко А. А., студент,
Навчально-науковий Інститут економіки і менеджменту,
Національний авіаційний університет, м. Київ

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ АКТИВ НЕЗАКОННОГО ВТРУЧАННЯ В ДІЯЛЬНІСТЬ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ

Питома вага авіаційних перевезень пасажирів, вантажу та багажу зростає щороку. Вказана тенденція потребує постійної уваги повітряних перевізників до підтримання належної якості послуг, які надаються авіаційним транспортом. Досягнення вказаної мети тісно пов'язане з необхідністю вжиття перевізниками, а також аеропортами комплексу заходів щодо захисту від актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації.

Міжнародне визнання вказана проблема отримала у ХХ ст. після вчинення міжнародних злочинів, що були пов'язані з захопленням заручників. До прикладів правопорушень вказаного характеру у авіаційній сфері можна віднести: захоплення літака авіакомпанії «Ер Франс» 27 червня 1976 року (вилетів рейсом 139 Тель-Авів – Париж, на борту перебували 250 пасажирів та екіпаж), захоплення літака авіакомпанії «Люфтганза» 13 жовтня 1977 року (вилетів з аеродрому у Пальма де Мальорці, на борту були 86 пасажирів, 5 членів екіпажу).

Як на міжнародному, так і на національному рівні тема убезпечення авіаційних перевезень є актуальною, що зумовлює наявність відповідних національних та міжнародних нормативно-правових актів.

До міжнародних юридичних документів, що регулюють вказану проблему прийнято відносити: Токійську конвенцію про злочини та деякі інші дії, що скоюються на борту повітряного судна 1963 р., Гаазьку конвенцію про боротьбу із незаконним захопленням повітряних суден 1970 р., Монреальську конвенцію про боротьбу із незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 р., Монреальський

додатковий протокол про боротьбу з незаконними актами насильства в аеропортах, що обслуговують міжнародну цивільну авіацію 1988 р.

В Україні досліджуваному питанню присвячений Повітряний кодекс України (далі – ПК України), відповідно до ст. 86 якого актом незаконного втручання в діяльність цивільної авіації є акт або спроба скоєння акту, що створює загрозу безпеці цивільної авіації на землі та в повітрі, а саме: 1) незаконне захоплення повітряного судна в повітрі; 2) незаконне захоплення повітряного судна на землі; 3) захоплення заручників на борту повітряного судна, на аеродромі або в аеропорту; 4) насильницьке проникнення на борт повітряного судна, у зону обмеженого доступу аеропорту (аеродрому) або в місця розташування наземних засобів зв'язку, навігації, спостереження; 5) розміщення на борту повітряного судна, в аеропорту, зоні обмеженого доступу, що охороняється, аеродромі зброї, небезпечного пристрою або матеріалу, що може створити потенційну загрозу безпеці цивільної авіації; 6) надання неправдивої інформації, яка ставить під загрозу безпеку пасажирів, членів екіпажу повітряного судна в повітрі або на землі або безпеку осіб, персоналу в аеропорту, на аеродромі [1].

Правопорушення проти безпеки цивільної авіації у вигляді як акта, так і спроби його вчинення згідно з міжнародними нормативно-правовими актами є злочинами. Відповідно до Монреальської конвенції про боротьбу із незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації 1971 р. особа скоює злочин, якщо вона незаконно та навмисно: 1) вчиняє акт насильства стосовно особи, яка знаходиться на борту повітряного судна в польоті, якщо такий акт може погрожувати безпеці цього повітряного судна; 2) руйнує повітряне судно, яке знаходиться в експлуатації чи завдає цьому повітряному судну ушкодження, яке виводить його з ладу чи може загрожувати його безпеці в польоті; 3) поміщає чи вчиняє дії, що призводять до поміщення на повітряне судно, яке знаходиться в експлуатації, у будь-який спосіб пристрій чи речовину, які можуть зруйнувати таке повітряне судно, чи завдати йому шкоди, яке виведе його з ладу, чи завдати йому шкоди, яка може погрожувати його безпеці у польоті; 4) руйнує чи псує аеронавігаційне устаткування чи втручається в його експлуатацію, якщо такий акт може погрожувати безпеці повітряних суден в польоті; 5) сповіщає заздалегідь неправдиві відомості, створюючи тим самим погрозу безпеці повітряного судна в польоті. Будь-яка особа також скоює злочин, якщо вона: 1) намагається скоїти будь-який злочин, вказаний вище, чи 2) є співучасником особи, яка скоює чи намагається скоїти будь-який такий злочин [2].

Отже, як на національному, так і на міжнародному рівні всі вказані вище діяння особи або спроби їх вчинення, які можуть бути скоєні як особисто, так і у співучасті, визнаються протиправними і такими, що становлять загрозу для безпеки цивільної авіації.

В Україні забезпечення цивільної авіації від актів незаконного втручання відбувається на підставі Державної програми авіаційної безпеки цивільної авіації. Крім того, суб'єкти авіаційної діяльності проводять: превентивні заходи безпеки (ст. 87 ПК України), врегулювання кризових ситуацій (ст. 88 ПК України), заходи стримування для підтримання встановленого порядку на борту повітряного судна (ст. ст. 90, 91 ПК України).

Крім того, встановлюючи відносини співробітництва на договірній основі, Україна звертає увагу на забезпечення від актів незаконного втручання. Наприклад, згідно зі ст. 23 Договору про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією вказані країни домовились, що співробітничатимуть у боротьбі з захопленням повітряних суден [3].

Література

1. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3393-17/page4>

2. Конвенція про боротьбу з незаконними актами, спрямованими проти безпеки цивільної авіації від 23 вересня 1971 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_165

3. Договір про відносини добросусідства і співробітництва між Україною та Румунією від 2 червня 1997 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/642_003

УДК 340 (043.2)

Мінченко С. І., д.ю.н.,
старший науковий співробітник, проректор,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпропетровськ,

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КОСМІЧНОЇ ГАЛУЗІ: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

Друга половина XX ст. відзначилась значним розвитком науки і техніки, що не могло не позначитися на суспільстві. 4 жовтня 1957 року було запущено перший штучний супутник Землі (ПС-1), що ознаменувало початок космічної ери, а 12 квітня 1961 року відбувся перший у світі політ у космос – людина вийшла за планетарні межі. Супутниковий зв'язок, супутникове телебачення, супутниковий Інтернет та інші досягнення дозволяють вести мову дійсно про інформаційне суспільство. На сьогодні вже закономірністю можна вважати прагнення розвинутих держав все більше освоювати космос у зв'язку з чим не можна не згадати і Україну,